

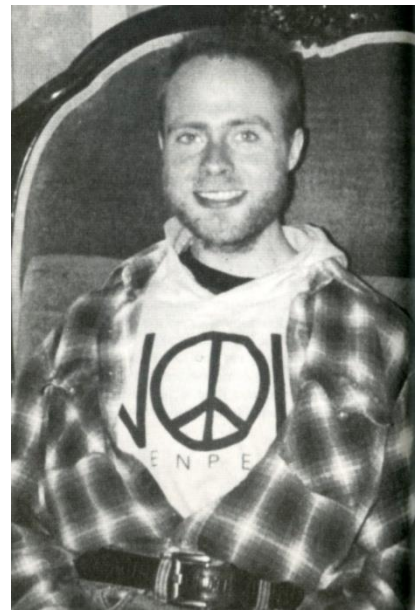
Frits ter Kuile: Ik hoop dat ik radicaal zal worden zoals Franciscus (1991)

Sieth Delhaas

de Bazuin, 22 maart 1991

Frits ter Kuile, 28 jaar, met vele vaste woon- en verblijfplaatsen. Opleiding VWO, Landbouwwuniversiteit Wageningen, Vredeskamp Woensdrecht, 14 maanden gevangenis onder andere wegens totaalweigeren.

“In mijn schooljaren plakte ik VVD-stickers op mijn agenda en zette ik het familiewapen bovenaan mijn proefwerkblaadjes, met een windbuks joeg ik kamperende hippies van ons landgoed in de Achterhoek en zondags hing ik bordjes met *Verboden toegang* op de paden tegen de wandelaars, dus ik was een vrij bezitterig type: ik ben een Ter Kuile en het plebs moet van het terrein af. In de vierde klas gymnasium bleef ik zitten en kreeg tijd voor andere dingen. Ik kwam in kraakpanden en ontdekte dat mensen ook anders leefden dan ik thuis in Amsterdam gewend was in ons huis met twee badkamers, twee auto's en een grote boerderij. Ik kwam met andere gedachten in aanraking zoals de anarchistische denkwijzen. Godsdienst en de bijbel associeerde ik met EO, NCRV en Jehovagetuigen, dus een vrij glibberig geheel, waartegen ik veel aversie had. In die tijd kwam ik ook in contact met de muziek van Bob Marley, reggaemuziek uit Jamaica. Hij zingt over de exodus van zwarte mensen, van Gods volk uit het kapitalistische Babylon en over ‘*Yah love protect us*’ en ‘*Stand up for your right*’. Die teksten hebben mij heel sterk beïnvloed. Toen ik hoorde dat rasta's, de liefhebbers van deze muziek, regelmatig in de bijbel lezen, dacht ik: jeetje, als rasta's dat doen, moet ik er toch ook maar eens een kijkje in nemen. Ik ontdekte dat het het meest revolutionaire boek is, waarbij de werken van Bakunin en andere anarchistinnen verbleken.

Dus sindsdien heeft de bijbel voor mij veel kracht. Ja, intussen zegt iedereen dat je je school moet afmaken, carrière maken en voor je pensioenpremie moet gaan zorgen en dat doe je dan maar, hoewel je in je hart voelt dat het anders moet. Ik durfde die zekerheid die allerlei instituties bieden niet los te laten. Op de Landbouwwuniversiteit in Wageningen studeerde ik genetische manipulatie om planten te veredelen. Daar heb ik besloten om niet verder te gaan. Met plantenveredeling buit je de aarde nog meer uit, een bezigheid die rijken nog rijker en armen nog armer maakt. Toen ben ik in het vredeskampje in Woensdrecht gaan wonen. Maar ook een boekje van Franciscus gaf me een zet in de goede richting. Zijn radicaliteit, zijn armoede en die keischerpe keuze om niet met geld te leven, sprak me aan en je realiseert je hoe weinig radicaal je zelf bent. Ik heb altijd wel wat geld bij me. Ik vertrouw erop als ik bijvoorbeeld vanaf Stuttgart omhoog lift en in het Ruhrgebied vast kom te zitten, dan kan ik dat laatste stukje met de trein gaan. Voor een kwartje kun je opbellen, dus met geld kun je

een heel eind uit de moeilijkheden komen. In de eerste plaats ligt mijn vertrouwen in de Mammon en dat verstoort mijn vertrouwen op God. Franciscus had dat vrij goed door, vandaar zijn afwijzing om geld ook aan te raken. Als je lift of bedelt ben je afhankelijk en doe je een beroep op de goedheid van mensen. Met geld kun je graaien, kopen en pakken. Natuurlijk zit je in die structuren. Je kunt gaan lopen en niet meer met tweehonderd kilometer per uur over het asfalt razen, maar als iemand toch naar Stuttgart rijdt en ik kan instappen dan heb ik er niet zo'n moeite mee, wel dat ik vaak zwijg over het snelle rijden. Ik denk dan: nou, het schiet aardig op, terwijl ik zou moeten zeggen: negentig kilometer per uur is beter voor het milieu dan tweehonderd.

Zo'n gevangenis is ook een hele leerschool. De mensen in de vredes- en milieubeweging waarin ik werk, zijn meestal net als ik uit de witte middenklasse die het zich kunnen permitteren om over de dingen na te denken. In de gevangenis woon je samen met mensen uit de onderste klasse, uit de tehuizen, uit de gezinnen waarvan pa en ma alcoholisch zijn en ook al niet konden lezen en schrijven, veel buitenlanders en tweede generatie buitenlanders, mensen die structureel in onze samenleving in de verdomhoek zitten. Ze maken zich veel zorgen om hun familie, de huur, de baas of hun hond en worden tegelijkertijd achter de deur keihard met zichzelf geconfronteerd. De sfeer is er nogal macho, dus iedereen vertelt grote verhalen maar niemand luistert. Alleen al een keer luisteren, een oor zijn, brengt licht in hun duisternis. Ik probeer brieven te schrijven voor buitenlanders en te kijken waar ze onrechtvaardig behandeld worden. Bovendien ben ik meestal in een goed humeur en dat straalt je uit, dat breekt de tredmolen en de somberheid. Er wordt daar alleen gesproken over dope, auto's, gokkasten, inbreken, vrouwen en voetballen. Je kunt dat doorbreken door over andere dingen te praten, bijvoorbeeld de vraag stellen: waarom ben je op deze aarde, of vraagtekens zetten bij manieren van handelen, waardoor je een levendige discussie krijgt en mensen gaan nadenken. Natuurlijk, het is dweilen met de kraan open, maar toch, het geeft vreugde om te doen.

Ik zit daar regelmatig omdat ik het met veel dingen niet eens ben. De Nederlandse luchtmacht doet bijvoorbeeld laagvlieg oefeningen boven het land van de Indianen in Noord-Amerika met supersonische knallen en oefenbombardementen. Hun kudde kariboes slaan daarvan op hol tot ze er dood bij neervallen en krijgen spontane abortussen en de Indiaanse kinderen worden er psychotisch van. Zo wordt hun hele cultuur en hun leven verwoest. Dat is genocide. De Innu zelf, vrouwen, mannen en kinderen, blokkeren regelmatig de landingsbaan van Goosebay in Labrador en worden dan gearresteerd. Op de dag dat zij voor de rechter moesten komen, hebben wij in Leeuwarden, Volkel en Woensdrecht de boel geblokkeerd. Ik zat op de landingsbaan in Woensdrecht terwijl er net een F27 wilde opstijgen en een F16 testvluchten deed. Aanvankelijk zaten we er met z'n vijven, maar al spoedig was de hele landingsbaan dicht met een dozijn busjes, bewaking, soldaten en marechaussee en toen was de blokkade volkomen. Iedereen kreeg een dagvaarding behalve ik. Toen de anderen in het gerechtsgebouw in Breda zaten, ben ik met een vriendin op het dak geklommen en hebben we spandoeken opgehangen en op het gerechtsgebouw heb ik een tekst van Van Randwijk geschilderd: *waar recht onrecht wordt, wordt verzet plicht*. Dat is heiligschennis van hun tempel en bij een ander proces heb ik er een tekst naar Jesaja opgezet: '... want de waarheid struikelt en gerechtigheid vindt geen ingang.' Voor dat alles kreeg ik zes weken onvoorwaardelijk. Misschien geven ze je wel zo'n straf omdat je geen berouw toont. Meestal zeg ik tegen de rechter of de officier: 'als u mij vervolgt en veroordeelt dan stelt u zich naar mijn mening gelijk met uw collegae in het Derde Rijk en uw collegae onder Stalin of Mao,

want Auschwitz, de Gulag Archipel en Zuid-Afrika zijn allemaal legaal, dat u dronken automobilisten veroordeelt, nou à la, het is niet mijn stijl, maar als u de Nederlandse Staat beschermt in haar geweld tegen de Innu, dan staat u naar mijn mening aan de verkeerde kant.'

Dat wordt je niet altijd in dank afgenomen. Af en toe doe ik een actie van burgerlijke ongehoorzaamheid – in Amerika noemen ze dat *Divine Obedience*, goddelijke gehoorzaamheid – waardoor je de confrontatie met de Staat en het structurele onrecht aangaat en weer even kunt samenwonen met de armen in de gevangenis. Mijn levensonderhoud is enerzijds een vertrouwen op 'wie goed doet, goed ontmoet' en 'maak je niet druk om brood of kleren, maar maak je druk om gerechtigheid'. Ik merk dat het zo ook gaat. Maar de andere, de bourgeoiskant is, dat mijn moeder volledig achter me staat en ook een enorme steun is. Ik kan niet zoals Jezus zeggen 'volg mij', zolang ik dat vangnet van mijn moeder onder me heb. Ik zeg wel tegen anderen: laat alles los en ik weet dat het werkt, maar hoeveel recht van spreken heb ik zolang ik dat vangnet nog heb?

Het is nog een verre droom, hoor, maar stel dat ik en dat iedereen een grote zak met duiten en bankbiljetten bij de koningin zou inleveren, dus aan Caesar zou teruggeven wat Caesar toekomt, dan denk ik dat dat de samenleving zeer ten goede zou komen. Koningen en heersers brengen geld in omloop om daarmee een krachtig middel te hebben om te verdelen en te heersen. Als wij dat middel teruggeven aan Caesar, kunnen we daarna veel beter aan God geven wat God toekomt. Je zet je gemakkelijker in voor elkaar en je bent niet meer zo gemakkelijk te corrumperen. Voor geld doen mensen alles en als het geld er niet meer is, wordt het vergaren van grote rijkdommen een stuk moeilijker, dan moet je met elkaar samenwerken voor brood of een huis. Je kunt niet meer zeggen: ik betaal je honderdduizend gulden en zet maar een huis voor me neer. Je hebt minder tijd om te graaien, omdat je veel meer tijd nodig hebt om te verzamelen, om te leven zoals de vogels ook hun graantjes bij elkaar zoeken en God hen voedt. Op die manier moeten wij werken. Soms realiseer ik me wel dat Franciscus, Gandhi en Martin Luther King ook uit rijke families kwamen en dat Mozes opgroeide aan het hof van de Farao. Toch denk ik dat als wij allemaal een stuk simpelderderder... zouden leven, wij een riant stuk tijd over zouden hebben. De armelui moeten nu twaalf uur per dag beulen voor de overbodige luxe van alle rijken. Als je allemaal simpel zou leven, hoef je maar een paar uur per dag te werken voor je basisbehoeften, de rest van de tijd kun je besteden aan het helpen van gehandicapte mensen of zieken en aan het vergaren van wijsheid en inzicht. Als je ziet hoeveel arbeiders volkomen idiote dingen maken zoals krultangen, faxen, vliegtuigen en nog zoveel meer dingen die we eigenlijk niet nodig hebben en die alleen maar schadelijk zijn voor het milieu, besef je dat je met al die arbeidsuren iets beters kunt doen.

Ik hoop dat ik radicaal zal worden in de zin van Franciscus. Het is een voorbeeldfunctie en een oefening voor mezelf. Ik heb net in de gevangenis een jonge Algerijn leren kennen. Na zijn invrijheidstelling was hij om de een of andere reden bang om naar Frankrijk terug te gaan en zocht hij contact met mij. Ja, wat moet je dan doen, want hij doet toch een beroep op mijn privileges. Het was net in die koude vorstperiode en ik heb honderd huizen waar ik welkom ben als witte-middenklasser-met-een-goede-reputatie, maar een zakkenroller-met-een-slecht-gebit heeft het een stuk moeilijker. Hij vraagt om een slaapzak, nou geef je die dan of niet? Armoe is een heel sterk middel om mensen tot bezinning te brengen, om mensen aan te raken. Die droom van: als we allemaal teruggeven aan Caesar wat van Caesar is, de macht van

het geld breken, zou dat een grote stap voorwaarts zijn. Wij helpen de wereld steeds sneller en efficiënter om zeep. Ik kan nog zo veel doen, maar het gaat grandioos mis. Toch wil ik niet bij de pakken neerzitten, maar doen alsof alles van mij afhangt. Ik zie de zaak kapotgaan, maar de belofte van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde geeft me toch hoop.

Ja, dat idee van die nieuwe hemel en die nieuwe aarde komt uit het christendom. Er is een liedje '*wir erwarten einen neuen Himmel, wir erwarten eine neue Erde*'. Ik heb dat een paar keer gezongen en dan is het zo. Gewoon het feit dat Jezus heeft gezegd: 'ik kom terug om de schapen van de bokken te scheiden'. Hoe dat er dan uit ziet, weet ik niet, want ik heb nog nooit een schaap ontmoet. Ik denk dat iedereen een bok is, maar in elk geval heeft Jezus dat gezegd en dat idee vind je bij Mohammed terug, de joden wachten op de Messias en de Hopi-Indianen dragen ook zo'n belofte met zich mee. Natuurlijk is het volkomen irrationeel om te verwachten, dat op een planeet in een oneindig groot heelal, waar natuurkundige wetten gelden en wij de bomen met zure regen kapot maken, opeens weer een paradijs zal ontstaan. Ja, en toch die prachtige belofte.

Nee, ik leef niet helemaal bij het toeval. In mijn agenda liggen tot januari 1993 al een aantal zaken redelijk vast. Wel allemaal als God het wil. Ik ontmoette in 1987 de Indiaanse Pauline Esteves, een Western Shoshone. Op hun land in de staat Nevada testen de Verenigde Staten en Engeland maandelijks hun kernbommen. Zij vertelde wat daar gebeurt en hoe haar volk kapot wordt gemaakt. Nu ben ik hoofdzakelijk bezig met het voorbereiden en organiseren van een *Pelgrimstocht* in 1992. De Amerikaanse regering wil vijf eeuwen beschaving groots vieren bij de Columbusherdenking. Wij willen dan vanaf een onderzeebootbasis aan de oostkust van de VS naar de Nevadawoestijn lopen, dus in negen maanden praktisch het hele continent door, om een vraagteken te stellen bij die vijfhonderd jaren beschaving en ons uitspreken voor een algeheel testverbod. Het is natuurlijk toeval dat je zo'n Indiaanse ontmoet maar nu werk ik heel gericht aan die campagne zodat zoveel mogelijk mensen uit vele landen aan de *European Peace Pilgrimage* in 1992 mee kunnen doen."